

POLGÁRI TAKARÉKSZÖVETKEZET

KOCKÁZATKEZELÉSEL ÉS TŐKEMEGFELELÉSEL
KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK
NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

2011. december 31.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	3
2.	VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK	3
3.	KOCKÁZATKEZELÉSI ELVEK, MÓDSZEREK.....	4
3.1.	A kockázatok kezelésére szolgáló folyamatok.....	4
3.2.	A kockázati stratégia	6
3.2.1.	Kockázatvállalási politika	6
3.2.2.	Kockázati étvágy, kockázatvállalási hajlandóság	9
3.2.3.	A kockázatok azonosítását, mérését, figyelemmel kísérését biztosító szervezeti egységek 11	
3.2.4.	Kockázatomérési és jelentési rendszerek alkalmazási köre	14
3.2.5.	A kockázatomérés és a hitelkockázati fedezet alkalmazása	14
4.	JAVADALMAZÁSI POLITIKA.....	15
5.	SZAVATOLÓ TŐKÉVEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK.....	18
6.	TŐKEMEGFELELÉSSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK.....	18
6.1.	A belső tőkemegfelelés értékelési folyamatának elvei és stratégiája.....	18
6.2.	Kockázati kategóriák tőkekövetelménye kitétségi osztályonként.....	20
6.3.	Hitelezési és felhígulási kockázatok.....	20
6.3.1.	Késedelmesnek minősített tételek belső szabályzatban való megközelítése....	20
6.3.2.	Értékvesztések elszámolásának és visszairásának, céltartalékok képzésének és felhasználásának meghatározása	23
6.3.3.	Számviteli beszámítások utáni kitétség értékek hitelezési kockázat-mérés figyelembevétele előtti összege, s azok átlagos értéke kitétségi osztályonként.....	24
6.3.4.	Kitétségek gazdasági ágazatbeli megoszlása	24
6.3.5.	Kitétségek hátralévő futamidő szerint.....	25
6.3.6.	Késedelmes és hitelminőség-romlást szenvedett kitétségek	25
6.3.7.	Kitétségek országokénti megbontásban	26
7.	SZTENDERD MÓDSZER	26
8.	HITELEZÉSI KOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉS	28
8.1.	A mérlegen belüli és kívüli nettósításra alkalmazott szabályzatok főbb elvei.....	28
8.2.	A biztosítékok értékelésére és kezelésére szolgáló szabályzatok főbb elvei	28
8.3.	Az elismert biztosítékok fő típusai.....	29
8.4.	Garanciák, kezességvállalások	30
9.	KERESKEDÉSI KÖNYVI TÉTELEK.....	32
10.	KERESKEDÉSI KÖNYVBEN NEM SZEREPLŐ RÉSZVÉNYEK.....	33
11.	KERESKEDÉSI KÖNYVBEN NEM SZEREPLŐ POZÍCIÓK KAMATKOCKÁZATA	34
12.	MŰKÖDÉSI KOCKÁZAT.....	36

1. BEVEZETÉS

A Polgári Takarékszövetkezet ezúton tesz eleget a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. Törvény (Hpt.) 137/A.§-ában, valamint a hitelintézetek nyilvánosságra hozatali követelményeinek teljesítéséről szóló 234/2007.(IX.4.) Korm. rendeletben megfogalmazott kötelezettségének.

A hitelintézet a nem lényeges információt, és a védett vagy bizalmas információt nem köteles nyilvánosságra hozni.

A Hpt. szerint az olyan információ tekintendő

a) lényegesnek, amelynek elhagyása vagy téves közlése megváltoztathatja vagy befolyásolhatja az adott információt felhasználó személy gazdasági döntését vagy értékítéletét,

b) védett információnak, amelynek nyilvánosságra hozatala a hitelintézet versenypozícióját ronthatja, vagy amelynek a versenytársak tudomására jutása a hitelintézet termékei vagy rendszerei fejlesztésére fordított befektetéseinek az értékét csökkentheti,

c) bizalmas információnak, amelynek tekintetében a hitelintézetet titoktartási kötelezettség terheli ügyfele vagy harmadik személy felé.

A Takarékszövetkezet a következőkben bemutatja a szavatoló tőkéjével, tőkemegfelelésével és kockázatkezelésével kapcsolatosan nyilvánosságra hozandó lényeges információkat.

A nyilvánosságra hozatali dokumentumban található adatok millió forintban szerepelnek.

A közzétett adatok a 2011. december 31-i állapotot tükrözik és az éves auditált jelentésen alapulnak, melyet a Takarékszövetkezet Közgyűlése 2012.április 13-án hagyott jóvá.

2. VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK

- A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. Törvény (Hpt.),
- A számvitelről szóló 2000. évi C. Törvény (Sztv.)
- A hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 250/2000. (XII.24.) Korm.rendelet (Hitkr.)
- A hitelintézetek nyilvánosságra hozatali követelményének teljesítéséről szóló 234/2007. (IX.4.) Korm. rendelet (Nyhkr.)
- A hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII.30.) Korm. rendelet (Hkr.)
- A hitelintézet partnerkockázatának kezeléséről szóló 381/2007. (XII.23.) Korm. rendelet (Pkr.)
- A működési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 200/2007. (VII.30.) Korm. rendelet (Mkr.)
- A kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciók, kockázatvállalások, a devizaárfolyam kockázat és nagykockázatok fedezetéhez szükséges tőkekövetelmény megállapításának szabályairól és a kereskedési könyv vezetésének részletes szabályairól szóló 244/2000. (XII.24.) Korm.rendelet (Kkr.)
- valamint a tárgyhoz kapcsolódó egyéb hatályos jogszabályok.

3. KOCKÁZATKEZELÉSI ELVEK, MÓDSZEREK

A kockázatok kezelésével a Takarékszövetkezet korlátozza a tőkéjére és eredményére nézve kedvezőtlen események hatását, a kockázati stratégia kialakításával és rendszeres felülvizsgálatával pedig meghatározza a kockázatkezelés szervezeti kereteit, elveit és módszereit, valamint a tevékenysége során vállalható kockázatok méreteit.

A kockázatkezelési folyamat kiterjed az üzleti sikerhez szükséges elfogadható kockázatvállalási mérték meghatározására, a kitűzött határok betartásához szükséges limitrendszer felállítására, valamint az aktív kockázatkezeléshez alkalmazható eszközök kiválasztására, a kockázatsökkentő instrumentumok, intézkedések alkalmazására.

Az azonosítási munka az üzleti folyamatok, az ügyletek és a mindennapi működést érintő lényeges kockázatok teljes körű feltárását jelenti. A feltárt kockázatok mérésére különböző mutatószámokat, statisztikákat, elemzéseket és teszteléseket alkalmazunk.

Minden kockázattípus esetében fontos feladat a visszacsatolás, melynek célja rövidtávon az adott kockázati potenciálhoz a lehető legmegfelelőbb kezelési mód megtalálása, hosszú távon pedig a szervezeti tanulás révén történő kockázatkezelési eredményesség növelése.

Alapvető célunk a kockázatok valódi mértékét legjobban megragadó eszköztár kiválasztása és a módszerek rendszeres felülvizsgálatának biztosításával az eredményes kockázatkezelési tevékenység folyamatos fenntartása.

A Takarékszövetkezet a kockázatkezelési tevékenységét és a tőke megfelelés belső értékelési folyamatát (ICAAP) a jogszabályi követelményeknek és a felügyeleti elvárásoknak a figyelembevételével kidolgozott belső szabályozás szerint végzi.

3.1. A kockázatok kezelésére szolgáló folyamatok

A magyar törvényi szabályozás a hitelintézetek tőke megfelelésének vizsgálatát, szabályozását három „pillérre” bontja.

1. pillér: a Hpt. 76. §. (1) bekezdés a) pontjában meghatározott kockázatok (hitelezési kockázatok, felhígulási kockázat, partnerkockázat, kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciós és nagykockázat-vállalások, devizaárfolyamváltozás, árukockázat, működési kockázat) tőkekövetelményének az összege, amelyhez az intézmény az egyes kockázatok tőkekövetelményét a Hpt., a Hkr., a Pkr., a Kkr., és az Mkr. által előírt módszerek közül kiválasztott módszerrel határozza meg. A fejlettebb módszereknél a módszer alkalmazásához a Felügyelet jóváhagyása szükséges.

2. pillér: A Hpt. 76/K §-ában előírt belső tőke megfelelés értékelési folyamatnak, valamint annak a Hpt. 145/A §-ában meghatározott felügyeleti felülvizsgálatának és értékelésének az együttese. A belső tőkeszükségletet a hitelintézet saját módszertanával számítja. Ezen túlmenően kockázati stratégia, valamint számos kapcsolódó folyamat kerül kialakításra. A Felügyelet a felügyeleti felülvizsgálati folyamat keretében értékeli a hitelintézetek által alkalmazott folyamatokat, számítási módszereket, illetve a meghatározott tőkeszintet.

3. pillér: A hitelintézet a saját működéséről, kockázatról rendszeresen nyilvánosságra hozza az Nyhkr. 3.§-8.§-aiban, illetve 12.§-16.§-aiban meghatározott információkat.

A Takarékszövetkezet a lényegesség megítélésénél az alábbiakban felsorolt kockázatokat¹ vizsgálja:

- **Hitelezési kockázat** – általánosságban annak a kockázata, hogy a hitelintézetnek egy szerződéses partnere felé kitettsége áll fenn, és a hitelintézetet veszteség éri a szerződéses partner nem szerződés szerinti teljesítése miatt;
- **Ügyfélkockázat** – a hitelezési kockázat legfőbb formája, annak a kockázata, hogy a hitelintézetet veszteség éri, mert vállalkozói, lakossági vagy egyéb ügyfelei a hitelintézet kockázatvállalását jelentő szerződéses fizetési kötelezettségeiket nem szerződésszerűen teljesítik;
- **Koncentrációs kockázat** – az azonos jellemzőkkel bíró ügyfelekkel szemben felmerülő, különböző szerződéses kapcsolatokból fakadó kockázatok együtteséből ered, valamint magába foglalja az ágazati koncentrációt, a földrajzi koncentrációt, az adott külföldi devizanemben fennálló koncentrációt és a hitelkockázat csökkentő eszközök koncentrációját;
- **Országkockázat** - olyan veszteség felmerülésének veszélyét jelenti, melyet az országban bekövetkező valamilyen, az adott ország (kormányzat) által kontrollálható a hitelező/befektető által nem kontrollálható esemény generál (gazdasági, politikai stb.);
- **Reziduális (biztosítékok elfogadásából származó) kockázat** – annak a kockázata, hogy a hitelintézet által alkalmazott, elismert hitelkockázat mérséklési technikák a vártnál kevésbé bizonyulnak hatékonyak;
- **Devizaárfolyam kockázat** – annak a kockázata, hogy a különböző devizákban lévő nyitott pozíciókból a hitelintézetet veszteség éri a devizaárfolyamok változása miatt;
- **Kereskedési könyvi pozíciós kockázatok** – a kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciókkal kapcsolatosan annak a kockázata, hogy az intézményt veszteség éri a piaci kamatlábak vagy a részvényárfolyamok változása kapcsán;
- **Kereskedési könyvön kívüli kamatláb kockázat** - azon jelenlegi, illetve jövőbeni kockázatokat jelenti, amelyek az intézmény jövedelmezőségére, tőkehelyzetére a piaci kamatlábak kedvezőtlen változása esetén hatnak;
- **Működési kockázat** – a nem megfelelő belső folyamatok és rendszerek, külső események vagy a személyek nem megfelelő feladatellátása miatt felmerülő, illetőleg jogszabály, szerződés vagy belső szabályzatban rögzített eljárás megsértése vagy nem teljesítése miatt keletkező, a hitelintézet eredményét és szavatoló tőkét érintő veszteség kockázata;
- **Likviditási kockázat** - annak kockázata, hogy az intézmény nem képes kötelezettségeit időben teljesíteni, amikor a fizetés esedékessé válik;
- **Irányítási kockázat** – az irányítási kockázat a felelős belső irányítás megvalósulásának kockázatát jelenti;
- **Stratégiai kockázat** - a tőkét vagy a jövedelmezőséget érintő olyan kockázat, amely az üzleti környezet változásából vagy helytelen üzleti döntésekből, vagy az üzleti környezet változásának figyelmen kívül hagyásából származik.
- **Reputációs kockázat** - a tőkét vagy a jövedelmezőséget közvetve érintő olyan kockázat, amely a pénzügyi intézményről kialakult kedvezőtlen fogyasztói, üzletpartneri, részvényesi, befektetői vagy hatósági véleményből származik, és az intézmény külső megítélésének a kívánatos szinttől való elmaradásában nyilvánul meg;

---

¹ Kockázat - egy tevékenység, művelet lehetséges kimenetele különbözik az általánosan elvárttól, kedvezőtlen pénzügyi hatást vagy egyéb jellegű kárt okozva az intézmény számára. A kockázatot a kockázat mértéke jellemzi, amely az előfordulási gyakoriság és a kockázat bekövetkezésének esetén előálló hatás függvénye.

- **Külső tényezők kockázata:** a külső tényezők kockázata magában foglalja a gazdasági környezetből fakadó kockázatot és a szabályozói környezetből adódó kockázatot.

3.2. A kockázati stratégia

A Polgári Takarékszövetkezet kockázati stratégiával rendelkezik. A kockázati stratégia a belső tőkeellátottság biztosítására irányul, az üzleti stratégiával összhangban bemutatja a Takarékszövetkezet kockázatokkal kapcsolatos általános irányvonalát. A kockázati stratégia tartalmazza a Takarékszövetkezet kockázatokhoz és kockázatkezeléshez való viszonyát, és az alábbiakra terjed ki:

- Kockázatvállalási politika
- Kockázati étvágy, kockázatvállalási hajlandóság
- Kockázati szerkezet
- Kockázatkezelés szervezete

A kockázati stratégiát az Ügyvezetés készíti el, és az Igazgatóság hagyja jóvá. A kockázati stratégiában foglaltak évente egyszer felülvizsgálatra kerülnek.

3.2.1. Kockázatvállalási politika

A kockázatvállalási politika összefoglalja a Takarékszövetkezet vezetése által elfogadott kockázatvállalási és kockázatkezelési elveket, és tartalmazza mindazokat a szabályokat, kockázatkezelési célokat, amelyek egységes alkalmazását a vezetés az egész intézményen belül elvárja.

3.2.1.1. Kockázatkezelési alapelvek

1. A Takarékszövetkezet mindenkor úgy alakítja kockázatvállalását, kockázatkezelési és a belső tőke megfelelés értékelési folyamatát, hogy az ne veszélyeztesse a Takarékszövetkezet biztonságos működését. A Takarékszövetkezet által meghatározott belső tőkeszükségletnek mindig megfelelő tőketöbbletet kell biztosítania a szabályozás által meghatározott minimális tőkekövetelmény felett. (*Biztonságos működés elve*).
2. A Takarékszövetkezet úgy alakítja ki kockázatkezelési folyamatait, hogy elkerülje az érdekkonfliktusokat és az összeférhetlenségi helyzeteket. A kockázatkezelési módszerekért, a kockázatok mértékének behatárolásáért, figyeléséért és jelentéséért felelős személyek nem végezhetnek olyan tevékenységet, amelyek az érintett kockázatok hordozó üzleti tevékenységgel vagy azt támogató tevékenységekkel összefüggnek. (*Összeférhetlenség elve*)
3. A Takarékszövetkezet a kockázatkezelési módszereinek és folyamatainak kialakításánál alkalmazza az intézményvédelmi rendszer központi szervei által rendelkezésére bocsátott szabályzatokat, együttműködik az intézményvédelmi rendszerrel a kockázatkezelési módszerek fejlesztésében, a kockázatok alakulásának figyelésében és a minimális tőkekövetelmény mértékének, valamint a belső tőkeszükséglet nagysága meghatározásának kialakításában, a belső tőkeszükséglet megfelelőségének ellenőrzésében. (*Együttműködés elve*)

4. A Takarékszövetkezet az integráció által kidolgozott sztenderd szabályozást alkalmazza, a szabályozástól szigorúbb belső előírásokat alkalmazhat, de a megengedőbbeket elfogadható indoklással alá kell tudni támasztania.
5. A Takarékszövetkezet kockázatokat meghatározott keretek között és meghatározott mértékig vállal.
6. A Takarékszövetkezet minden lényeges kockázatát azonosítja, méri, figyeli és jelentést készít róluk. A számszerűsíthető kockázatokat limitekkel és a szükséges belső kontrollokkal kezeli, a nem-számszerűsíthető kockázatoknál kontrollokat alkalmaz és a kockázatok alakulásáról rendszeres jelentést készít. *(Lényeges kockázatok kezelésének elve)*
7. A kockázatok behatárolása érdekében a meghatározott limitek betartása kötelező.
8. A kockázatkezelési módszereknek és kontrolloknak, és a kockázatkezelés költségeinek arányban kell állni a kockázat mértékével, bonyolultságával. *(Költség-haszon elve)*
9. A Takarékszövetkezet a kockázatvállalással kapcsolatos döntési hatásköreit és kockázati limitjeit úgy alakítja ki, hogy az megfeleljen legalább a hasonló méretű és hasonló üzleti tevékenységet végző takarékszövetkezeteknek és az OTIVA erre vonatkozó ajánlásának. *(Hasonlóakhoz történő viszonyítás elve)*
10. A Takarékszövetkezet kockázatvállalását olyan üzleti tevékenységekre összpontosítja, amelyeknél kellő szaktudással és technikai feltételekkel rendelkezik a kockázat megítélésére, mérésére és nyomon követésére.
11. A Takarékszövetkezet az új termékek, szolgáltatások bevezetése előtt minden lényeges kockázati típus vonatkozásában felméri a termék kockázatait, meghatározza a kockázatkezelés módszereit, ideértve a monitoring tevékenységet.
12. A Takarékszövetkezet minden lényeges kockázat esetében gondoskodik az alábbi fő funkciók ellátásáról:
  - a. Kockázati kitettségek és a kitettségeket mérséklő tételek azonosítása, számbavétele, nyilvántartása
  - b. Kockázatok mérési módszereinek meghatározása, kockázatok számszerűsítése
  - c. Kockázatok kezelése, ideértve a kockázatvállalásra vonatkozó döntéseket, a kockázatvállalás mértékének a korlátozását, a kockázatok csökkentését
  - d. Kockázatok alakulásának figyelése
  - e. Kockázatokra vonatkozó belső és külső jelentések.
13. A Takarékszövetkezet nem folytat számára jogszabály által tiltott tevékenységet, nem vállal kockázatot jogszabályok által tiltott vagy jogszabályba ütköző tevékenységekkel, illetve olyan személyekkel kapcsolatban, akiknek rosszhiszemű magatartása a Takarékszövetkezet vagy más az integrációban résztvevő tag számára veszteséget okozott. *(Tiltott tevékenységek elve)*
14. A Takarékszövetkezet nem vállal olyan kockázatot, amelynek révén várható, hogy a tőkeemfelelési mutató a kockázati étvágnál meghatározott minimális szint alá csökken.

3.2.1.2. Kockázatkezelési célok

Általános kockázatkezelési célok:

1. A Takarékszövetkezet belső tőkeemfelelés értékelési folyamatában a tőkeszükségletet a legegyszerűbb módszerekkel határozza meg.
2. Kockázatkezelési és kockázati kontroll folyamatait, rendszereit a Takarékszövetkezet olyan irányban törekszik fejleszteni, hogy azok felépítése, alapelvei ne ütközzenek a fejlettebb módszerekkel szemben támasztott szabályozási követelményekkel.

3. A Takarékszövetkezet elsősorban olyan kockázatokat vállal, amelyeknél helyismerete, az ügyfélhez való közelsége és/vagy a sztenderdizált termékkínálat előnyt jelentenek a kockázatok megítélésénél.
4. A Takarékszövetkezet lényeges kockázatainak alakulását folyamatosan figyeli, folyamatosan gyűjti és elemzi az egyes kockázati típusok mértékének jelzésére vonatkozó adatokat, és a limittel kezelt kockázatok esetében 80%-os, illetve 90%-os limitterhelésnél jelzést küld a vonatkozó belső szabályozásban meghatározott személyeknek és/vagy szervezeti egységeknek, üzleti területeknek annak érdekében, hogy biztosítsák a limitek betartását.
5. A Takarékszövetkezet a lényeges kockázatainak vonatkozásában negyedévente jelentést készít az Igazgatóság és a Felügyelő Bizottság számára.
6. A Takarékszövetkezet az Igazgatóságnak és a Felügyelő Bizottságnak szóló kockázati jelentéseit úgy alakítja ki, hogy azok tartalmazzák a PSZÁF-nak, illetve az OTIVÁ-nak küldött kockázati jelentések fő adatait, tükrözzék a felügyeleti, illetve OTIVA adatszolgáltatás struktúráját.
7. A Takarékszövetkezet törekszik a szervezet kockázat-tudatosságának erősítésére, a kockázati árazás kialakítására és alkalmazására, a hozam-vezérelt kockázati politika működtetésére.

3.2.1.3. Kockázattípusonkénti irányelvek

Hitelkockázat

A Takarékszövetkezet üzleti stratégiájának megfelelően alapvetően az alábbi ügyféltípusokkal szemben vállal kockázatot:

- Magánszemélyek
- Vállalkozások
- Hitelintézetek
- Önkormányzatok

A Takarékszövetkezet a kockázatvállalást megelőzően ügyfél- és partnerminősítést végez a bekért jövedelmi, gazdálkodási, pénzügyi, vagyoni és egyéb információk alapján. Az ügyfélminősítés során a minősítő rendszerek minősítési kategóriákba sorolják az ügyfeleket. A minősítés eredménye alapján dönt a Takarékszövetkezet a kockázatvállalásról és annak feltételeiről, így az ügylet kondícióiról, az ügylet mögött álló biztosítéki rendszerről, az ügylet lebonyolításának folyamatáról.

Fennálló aktív kapcsolat esetén az ügyfél-partner minősítésre évente legalább egyszer sor kerül, illetve minden olyan esetben, amikor a monitoring folyamán olyan információ jut a Takarékszövetkezet tudomására, amely a minősítési kategória változásával járhat.

A Takarékszövetkezet a hitelek megtérülését elsősorban az adósok jövedelméből, a gazdálkodási tevékenységük eredményéből várja, azonban a követelések megtérülésének biztosítására, az esetleges nemfizetésből származó veszteség, azaz a hitelkockázat csökkentésére fedezetet is kér. A Takarékszövetkezet általában ingatlan fedezet mellett helyez ki hitelt, vállal kockázatot.

A megalapozott kockázatvállalási döntés érdekében termék- és összegfüggő döntési hatásköri rendszer került kialakításra, az ebben meghatározott kompetenciarend szerint vesznek részt az üzleti területek a kockázatvállalási döntések meghozatalában.

A hitelmonitoring tevékenysége során a Takarékszövetkezet ellátja az ügyfelek és ügyletek folyamatos nyomon követését, az ügyfél fizetőképességének, a szerződésben rögzített feltételek teljesítésének alakulását, ellenőrzi a fedezetek meglétét, értékének változását és érvényesíthetőségét, annak érdekében, hogy biztosítsa a Takarékszövetkezet számára a gyors reakció lehetőségét a portfólió negatív irányú elmozdulása esetén, vagy akár a további üzleti lehetőségek, a termékfejlesztés területén.

A követeléskezelés feladata a problémás követelések behajtása, amennyiben a kötelezettek önkéntes teljesítéséből a megtérülés nem remélhető. A hatékony követeléskezelési tevékenység során a Takarékszövetkezet veszteségeinek minimalizálása a cél, az arányosság, a fokozatosság, az átláthatóság és a méltányosság szem előtt tartásával.

Piaci és likviditási kockázat

A Takarékszövetkezet likviditási és piaci (deviza, kamatláb) kockázatainak alacsony szinten tartására törekszik, ennek érdekében pozícióit a meghatározott limiteken belül tartja és zárja.

Működési kockázat

A működési kockázat kezelését elsősorban az informatikai és belső szabályozási rendszer tökéletesítése, az alkalmazottak képzése, a beépített kontroll mechanizmusok továbbfejlesztése jelenti.

Egyéb kockázatok

A Takarékszövetkezet rendszeresen méri és vizsgálja egyéb kockázatait, s amennyiben szükséges kezeli azokat.

3.2.2. Kockázati étvágy, kockázatvállalási hajlandóság

A Takarékszövetkezet kockázati étvágya, kockázatvállalási hajlandósága azt mutatja, hogy

- milyen kockázatoknak, milyen mértékben kívánja magát kiténi,
- a felvállalt kockázatból milyen mértékű megtérülés várható,
- milyen módon ellenőrzi és jelenti a kockázatokat.

A kockázati étvágyát a Takarékszövetkezet tárgyév + három évre, a kockázati stratégia időhorizontjára határozza meg, és rendszeresen, évente felülvizsgálja.

A kockázati étvágyat az Igazgatóság állapítja meg, figyelembe véve a Takarékszövetkezet célkitűzéseit.

A Takarékszövetkezet kockázati étvágát, kockázatvállalási hajlandóságát az alábbi táblázat mutatja:

Kockázat típusa	Kockázati étvágymértéke	Indoklás
Hitelezési kockázat – ügyfélkockázat	Közepes	Kockázatvállalás a pénzügyi céloknak megfelelő jövedelmezőség mellett. A lakossági és vállalkozói hitelek arányának 50%-50% körüli tartása.
Hitelezési kockázat – partnerkockázat	Alacsony	Partnerkockázatot hordozó ügyletek alapvetően a Takarékbankkal, az integráció központi bankjával kötöttek.
Hitelezési kockázat – elszámolási kockázat	Alacsony	Az elszámolásokat a Takarékbankon keresztül bonyolítjuk.
Hitelezési kockázat – koncentrációs kockázatok	Mérsékelt	A nagy kockázat vállalásnak minősülő ügyfelekkel/ügyfélcsoportokkal szembeni összes kitettségre a jogszabályi limit értékét alkalmazzuk.
Devizaárfolyam kockázat	Mérsékelt	Fedezett devizapozíciók vállalása, alacsony mértékű nyitott pozíciók.
Kereskedési könyvi kamatkockázat	Mérsékelt	Jegybankképes értékpapírok tartása, csekély részvényállomány.
Kereskedési könyvön kívüli kamatkockázat	Mérsékelt	Betétgyűjtés és hitelek kihelyezése alapvetően mozgó kamatozás mellett, fix kamatozású eszközök vásárlása főként a likviditási céllal tartott értékpapírok között.
Működési kockázat	Alacsony	Alacsony kockázattűrés, folyamatos monitoring.
Likviditási kockázat	Mérsékelt	A hosszú lejáratú kihelyezéseink növelését nem tervezzük, a lejárat transzformációból adódó kockázatot az Integrációhoz tartozás mérsékeli.
Stratégia kockázat	Mérsékelt	Külső környezeti változás esetén a stratégia felülvizsgálata és kiigazítása, tartalékok beépítése, számolva az esetlegesen szükségessé váló többlet tőke bevonással.
Irányítási kockázat	Mérsékelt	Felelősségi körök, funkciók elhatárolása, belső kontrollok alkalmazása.
Külső tényezők kockázata	Közepes	Az ország gazdasági helyzetéből fakadó kockázat nagy, egyéb szempontok (jogi szabályozás, régió) közepes és kicsi.
Reputációs kockázat	Alacsony	Körültekintő ügyfél-tájékoztatás, gyors panaszkezelés.
Reziduális kockázat	Alacsony	Folyamatos monitoring.

A kockázati szintek tartása érdekében a számszerűsíthető kockázatok esetében limitek kerültek meghatározásra.

Kockázati étvágymértékére vonatkozó általános célkitűzés

A Takarékszövetkezet belső tőkeértékelési folyamatának biztosítania kell, hogy a Takarékszövetkezet szavatoló tőkéje mindenkor magasabb legyen, mint az alábbiak közül a legmagasabb érték:

- a) Hpt. 76.§ (1) bekezdése alapján számított szabályozói minimális tőkekövetelmény (1. pillér), 120%-a, amennyiben a Hpt. 76. § (2) bekezdés alapján a Felügyelet többlet tőkekövetelményt nem ír elő az intézmény számára;
- b) Hpt. 76/K. § (1) bekezdése alapján meghatározott belső tőkeértékelés (II. pillér) által meghatározott tőkeszükséglet;
- c) Hpt. 76. § (1) alapján számított szabályozói minimális tőkekövetelmény és a (2) bekezdés szerint a Felügyelet által határozatban előírt többlet tőkekövetelmény összege;
- d) Hpt-ben, engedélyezési feltételként megállapított legkisebb jegyzett tőke összege.

3.2.3. A kockázatok azonosítását, mérését, figyelemmel kísérését biztosító szervezeti egységek

A Takarékszövetkezet kockázatkezelési szervezetét úgy alakította ki, hogy biztosítsa a kockázatkezelési elvek és célkitűzések megvalósítását.

A pénzügyi intézményeknél a kockázati kontroll biztosítása érdekében a szabályozási háttér előírja a független kockázati kontroll terület (credit risk control unit, CRCU) működésének szükségességét, így biztosítva ezzel a kontroll funkciók megfelelésségét.

A kockázati típusokra vonatkozó információk összefogását és a tőke tervezést a Közgazdasági Osztály és a Kockázatkezelési Osztály együttműködve látja el.

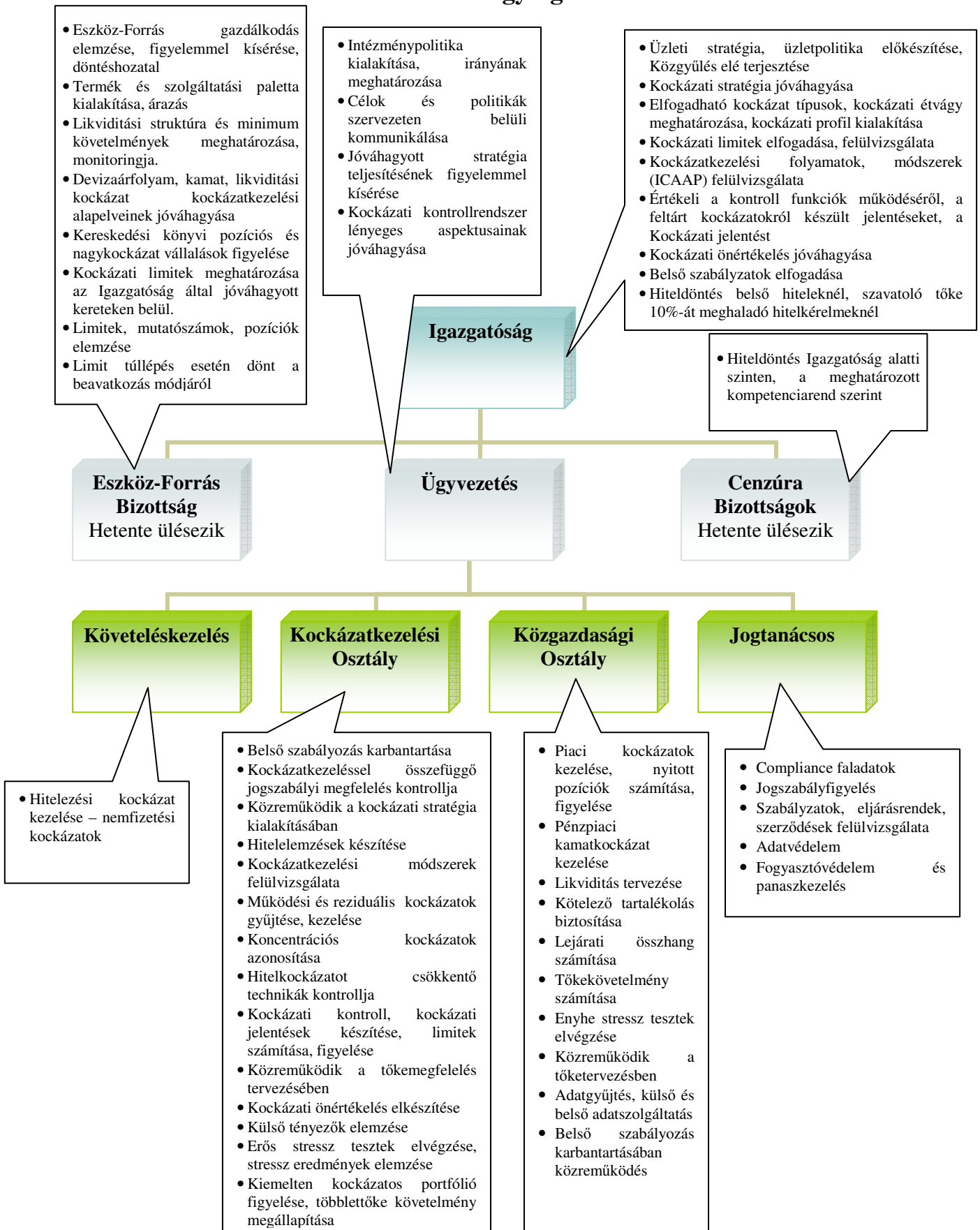
A Takarékszövetkezet a kockázatok kézbentartása érdekében a vonatkozó jogszabályok és felügyeleti ajánlások figyelembevételével a belső védelmi vonal keretein belül kialakította compliance kultúráját, valamint belső ellenőrzési rendszert működtet.

A Takarékszövetkezet belső ellenőrzési rendszerét a folyamatba épített ellenőrzés, a vezetői ellenőrzés, a vezetői információs rendszer, valamint a független belső ellenőrzési szervezet alkotja. A rendszer kiterjed a Takarékszövetkezet valamennyi szervezetének tevékenységére, beépülve a napi ügymenetbe, nyomon követhető, illetve rendszeres visszacsatolást adva a megfelelő vezetési szintnek.

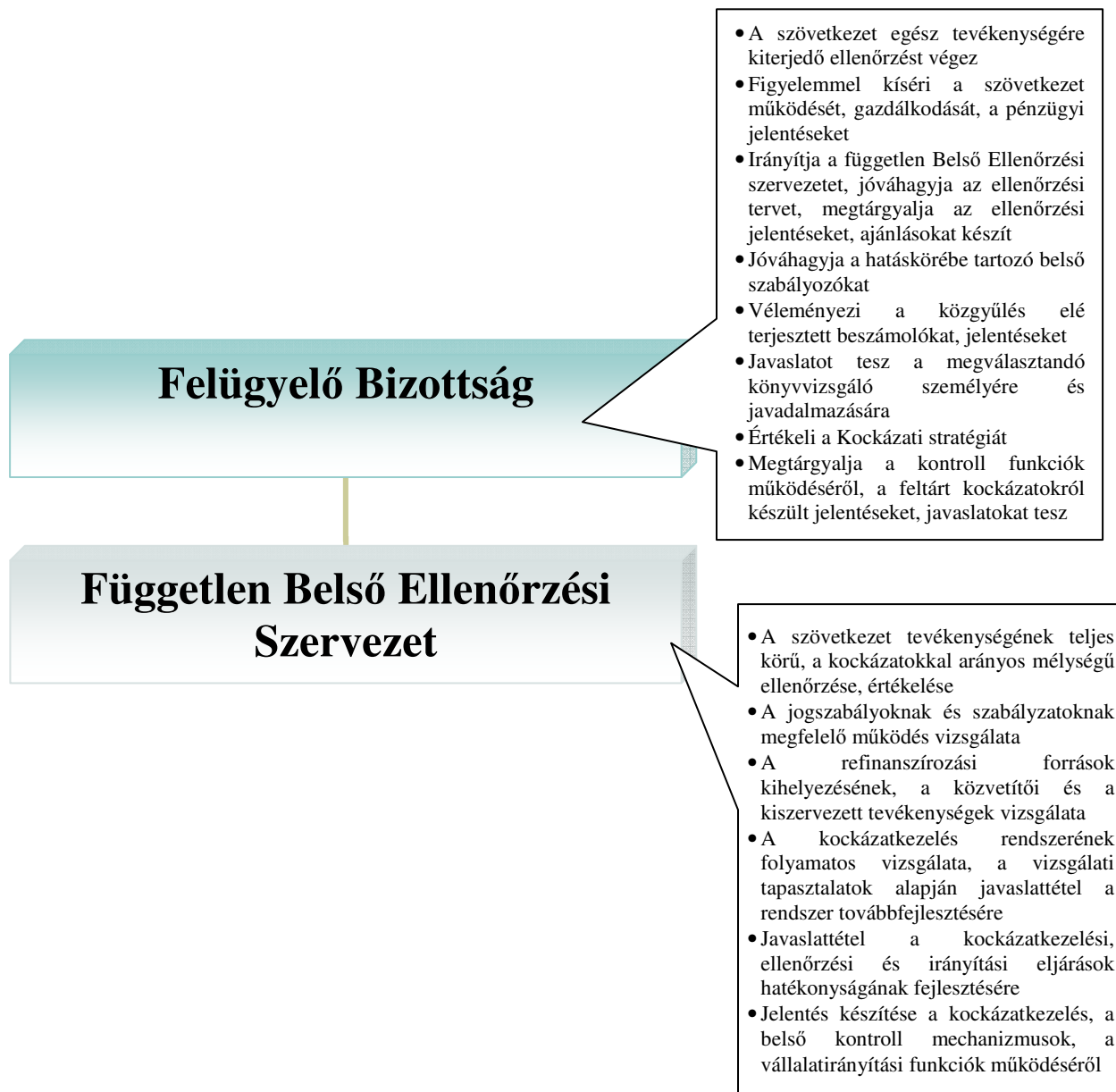
A kockázati feladatokat ellátó szervezeti egységek hatáskörét és felelősségét a Szervezeti és Működési Szabályzat valamint az egyes kockázat típusok kezelésére kialakított belső szabályozási háttér tartalmazza.

A szabályzatok jogszabályi előírásoknak és az alkalmazott gyakorlatnak megfelelő felülvizsgálatát 2011-ben folyamatosan végeztük, a szükséges módosításokat végrehajtottuk.

A kockázatok azonosítását, mérését, figyelemmel kísérését biztosító szervezeti egységek I.

A kockázatok azonosítását, mérését, figyelemmel kísérését biztosító szervezeti egységek II.

3.2.4. Kockázatmérési és jelentési rendszerek alkalmazási köre

A szabályozói és a belső tőke megfeleléséről, a releváns kockázatok alakulásáról legalább negyedévente készül jelentés az Igazgatóságnak és a Felügyelő Bizottságnak. Az Ügyvezetés a kockázatok és a tőke megfelelés alakulását havonta nyomon követi.

A limittel kezelt kockázatok esetében 80%-os, illetve 90%-os limitterhelésnél azonnali jelzéseküldés történik a döntéshozók felé. A Közgazdasági Osztály beszámolóik, a Kockázatkezelési Osztály belső kockázati jelentései, a Belső Ellenőrzés vizsgálati jegyzőkönyvek útján tájékoztatja a vezetést és a testületeket a kockázatok alakulásáról, a kockázatkezelési folyamatok felülvizsgálatának eredményéről.

A kockázatok és a tőke követelmény vonatkozásában külső adatszolgáltatást a PSZÁF és az OTIVA felé készítünk.

A nyilvánosságra hozatali politikát az Nyhkr.-ben foglaltak figyelembevételével alakítottuk ki. Honlapunkon megtekinthetők 2008. évtől az év végi állapotnak megfelelő kockázatkezeléssel és tőke megfeleléssel kapcsolatosan közzétett információk.

3.2.5. A kockázatmérséklés és a hitelkockázati fedezet alkalmazása

A Takarékszövetkezet a hitelkockázat tőkeszükségletét a legegyszerűbb megközelítésen alapuló sztenderd módszerrel számolja. A szabályozói tőke követelmény megállapítása során a kockázattal súlyozott kitétség értékének meghatározásakor a hitelezési kockázat csökkentésére kizárólag a Hkr-ben meghatározott feltételeknek megfelelő hitelkockázati fedezetet vesszük figyelembe.

A kockázatmérséklő eszközök közül az előre rendelkezésre bocsátott fedezeteket és az előre nem rendelkezésre bocsátott fedezeteket egyaránt alkalmazzuk.

A hitelbiztosítéki szerződésekkel szembeni általános követelmény a jogi bizonyosság, azaz a szerződés feleljen meg a jogszabályoknak, minden elemében érvényes és bírósági úton kikényszeríthető legyen. Az előre rendelkezésre bocsátott fedezeteknél követelmény, hogy a Takarékszövetkezet szükség esetén azt ésszerű időn belül tudja likvidálni, továbbá a fedezet értéke és az adós hitelminősége között korreláció nem lehet². Az előre nem rendelkezésre bocsátott fedezetek tekintetében általános követelmény a fedezetet nyújtó fél megbízhatósága.

Az ingatlan fedezett kitétségeink tekintetében kiemelt figyelmet fordítunk az ingatlanok felülvizsgálatára. Az ingatlan értékét rendszeresen, lakóingatlanok nem minősülő ingatlanoknál évente egyszer, lakóingatlanoknál pedig három évente felülvizsgáljuk. Az ingatlanok értékét külső ingatlanvagyon-értékelő által adott szakvélemény alapján vesszük figyelembe. Az ingatlan fedezeti értékének megállapításánál csökkentő tételként valamennyi adott ingatlant terhelő elsőbbségi követelés, bejegyzett zálogjog levonásra kerül. További minimális elvárás – többek között – az ingatlan káresemény elleni biztosítása és a biztosítás Takarékszövetkezetre történő engedélyezése.

---

² Magas korreláció esetén az adós kockázati pozíciójának romlása a fedezet elértéktelenedéséhez vezethet.

4. JAVADALMAZÁSI POLITIKA

A **Javadalmazási Politika elveit** az Igazgatóság 2011.09.28.-án fogadta el, melyet 2011.01.01-i hatállyal helyezett érvénybe. Az alapelvek meghatározásánál a jogszabályi előírásoknak és a 3/2011. sz. PSZÁF ajánlásnak való megfelelés figyelembe vétele érvényesült.

A prémium és bónuszrendszer összhangban van a takarékszövetkezet kultúrájával, céljaival, stratégiájával és környezetével. Az elvek kialakításánál szempont volt, hogy a vezetők és kulcsemberek mindig motiváltak legyenek, és a hitelintézet érdekeit tartsák szem előtt. A túlzott kockázatvállalás elkerülése érdekében a javadalmazás mértéke nem függ a rövid távú üzleti teljesítménytől, haszontól.

A tartós gazdasági válság hatásait figyelembe véve a mozgó jövedelem kifizetése csak a biztos és szilárdan fenntartható eredményesség figyelésével lehet.

A Javadalmazási Politikát az Igazgatóság vizsgálja felül, ezzel együtt feladata az ösztönző rendszer alkalmazása szempontjából kivételes esetek ellenőrzése, a szükséges módosítások jóváhagyása, valamint az egyes módosítások és kivételek hatásainak felmérése.

A szabályok szerint a Felügyelő Bizottság vizsgálja annak végrehajtását, évente a belső ellenőri szervezet munkatervébe beépítetten a Javadalmazási Politika elveinek betartását ellenőrzi.

Mérlegfőösszege tekintetében a Takarékszövetkezet piaci részesedése nem éri el az 5 % piaci részesedést, így – a Hpt. 69/B. § (6) bekezdésében foglaltak figyelembevételével – külön javadalmazási bizottságot nem hozott létre.

A javadalmazási politika hatálya kiterjed:

a vezetők és a tisztségviselők javadalmazási elveinek szabályozására, az érintett személyi kör teljesítményjavadalmazása elveinek szabályozására, valamint a vezetők munkaviszonyának megszüntetése esetén járó juttatásokra.

A Javadalmazási Politika a Takarékszövetkezet minden munkaviszonyban álló munkavállalójára kiterjed.

A szabályozásban szereplő Kiemelt személyi kör, a következő:

- A Takarékszövetkezet elnök - ügyvezetőjére
- A Takarékszövetkezet ügyvezetőire
- A Takarékszövetkezet igazgatóira és vezető állású munkavállalóira
- A Takarékszövetkezet kockázatkezelésért felelős vezetőjére
- A Takarékszövetkezet fiókvezetőire

Az Takarékszövetkezet a munkavállalók részére rögzített javadalmazást és teljesítményjavadalmazást (prémium) biztosít.

A Javadalmazási Politika kialakításakor a Takarékszövetkezet a következő szempontokat veszi figyelembe:

- Legyen összehangolva a takarékszövetkezet kockázatkezelési gyakorlatával és tükrözze kockázatvállalási képességét és hajlandóságát,

- Ne ösztönözzön túlzott kockázatvállalásra,
- Épüljön be a pénzügyi tervezés folyamatába,
- Segítse a Takarékszövetkezet üzleti és a munkavállalók céljainak hosszú távú összehangolását, a rövid távú érdekekkel szemben.

A hosszú távú érdekeknek meg kell jelenni az alpbér és a teljesítményjavadalmazás arányának, a teljesítmény mérésének, valamint a teljesítményjavadalmazás mértékének és kifizetési módjának meghatározásában.

A javadalmazási rendszer elemei:

1. A rögzített javadalmazás

- Személyi alpbér
- Választható béren kívüli juttatások (Cafeteria)
- Mobiltelefon használat
- Gépjárműhasználat
- Kedvezményes dolgozói hitel
- Oktatás, képzés

2. Teljesítményjavadalmazás

Teljesítményjavadalmazásra (prémiumra/bonuszra) az a munkavállaló jogosult, aki az alábbi kritériumok mindegyikének megfelel:

- az értékelt időszaknak legalább a felét munkaviszonyban töltötte a Takarékszövetkezetnél
- kifizetés napján nem áll rendkívüli, vagy rendes felmondás alatt

A teljesítményjavadalmazás (prémium) mértéke az alpbér százalékában van meghatározva.

Az Igazgatóság, valamint a Felügyelő Bizottság tagjai, mint tisztségviselők részére a Közgyűlésen elfogadott mértékű tiszteletdíj kerül kifizetésre, melyet az éves beszámoló tartalmaz.

A következő pénzügyi és kockázati mutatók kerülnek vizsgálat alá a teljesítmény javadalmazás során:

- a nem teljesítő hitelek részarányának változása,
- a tőkekövetelmény előírásnak való megfelelés mértéke,
- a likviditási kockázatokat mérő mutatószámok változása,
- az elért adózás előtti eredmény.

A teljesítménymutatók három szinten kerülnek értékelésre:

- Hitelintézeti teljesítmény
- Üzletág vagy egyéb szervezeti egység által elért teljesítmény
- Egyéni teljesítmény

Személyes kritériumok

A munkavállaló teljesítményének értékelése során minőségi tényezők is figyelembe vételre kerülnek. Ilyen tényezők pl.: ügyfél-elégedettség, kreativitás, vezetői képességek, motiváció, kapcsolattartó képesség stb. Amennyiben a minőségi elvárások jelentős mértékben nem teljesültek, akkor annak meg kell jelennie a teljesítményjavaldalmazás feltételrendszerének meghatározásában.

A nem pénzügyi kritériumok minden esetben olyan súllyal esnek latba, hogy alakulásuk érzékelhető mértékben befolyásolja a munkatársat megillető teljesítményjavaldalmazást.

A teljesítmény, valamint a kockázatok közötti összefüggések vizsgálatakor minden fennálló, illetve jövőben valószínűsíthető kockázatot értékelését figyeli a rendszer. A teljesítményjavaldalmazáshoz rendelkezésre álló keret meghatározásakor alkalmazott kritériumok megállapításánál vizsgálat alá van vonva, hogy kockázatok nem növekedtek-e meg olyan mértékben, ami egy jövőben bekövetkező esemény esetében veszélyeztetheti a Takarékszövetkezet szolvens és prudens működését.

A teljesítményjavaldalmazással érintett munkavállalók esetében – minden év július hó 31. napjáig prémiumelőleg fizethető, amennyiben az éves célkitűzések időarányosan teljesültek és a Takarékszövetkezet eredménye, tőkekövetelményeknek való megfelelése azt lehetővé teszi.

A prémiumelőleg mértéke az adott munkavállalót megillető prémium maximum 50 %-a lehet. A prémiumelőleg kifizetéséről a Takarékszövetkezet Igazgatósága dönt.

Amennyiben az éves teljesítményértékelés alapján az éves célkitűzések nem vagy csak részben teljesültek, úgy a prémiumelőleg azon részét, amelyre az érintett munkavállaló az éves értékelés alapján nem lenne jogosult, a munkavállalónak vissza kell fizetnie.

A 2011 évi üzleti évben az állandó bérjövdelemként 130 fő részére 433,6 M Ft került kifizetésre, Cafeteria költség adóteherrel együtt 58,8 M Ft volt. A hitelintézetekre terhelt többletterhek miatt bekövetkezet jelentős jövdelemzőség csökkenés miatt 123 fő részére egész évben összesen 26 M Ft került számfejtésre prémium, jutalom címén.

A munkavállalóknak juttatott mozgó jövdelem aránya alig haladta meg az 5%-ot.

Az üzleti év során kötött új munkaszerződésekhez kapcsolódó kifizetések és végkielégítések nem voltak.

Ki nem fizetett, halasztott javaldalmazás illetve megszerzett és meg nem szerzett jogosultság a 2011-es évben nem volt.

5. SZAVATOLÓ TŐKÉVEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

A szavatoló tőke a hitelintézetnek, pénzforgalmi intézménynek, elektronikuspénz-kibocsátó intézménynek a számviteli jogszabályok által meghatározott saját tőkéje és azok a források, amelyek a hitelintézettel, pénzforgalmi intézménnyel, elektronikuspénz-kibocsátó intézménnyel szemben fennálló követelések kielégítésébe tőkeként bevonhatók.

adatok millió Ft-ban

A szavatoló tőke elemeinek alakulása	
A szavatoló tőke elemei	2011.12.31
Jegyzett tőke	442,450
Cégbíróságon még nem bejegyzett tőkeeszállítás	0,000
Tőketartalék	17,892
Eredménytartalék	1 527,250
Lekötött tartalék	0,000
Általános tartalék	224,462
Általános kockázati céltartalék	7,677
Mérleg szerinti eredmény	66,297
Immateriális javak	-11,353
Általános kockázati céltartalék adótartama	-0,768
ALAPVETŐ TŐKE	2 273,907
Alárendelt kölcsöntőke	393,378
Járulékos tőkeelemek csökkentése	-90,900
JÁRULÉKOS TŐKE	302,478
SZAVATOLÓ TŐKE	2 576,385

A Polgári Takarékszövetkezet a végzett tevékenységek kockázatának fedezetét mindenkor biztosító, megfelelő nagyságú szavatoló tőkével rendelkezik.

6. TŐKEMEGFELELÉSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

6.1. A belső tőkemegfelelés értékelési folyamatának elvei és stratégiája

A Takarékszövetkezet a belső tőkemegfelelés tekintetében az integrált takarékszövetkezetek PSZÁF által jóváhagyott ICAAP módszertanát alkalmazza, egyedi limitek meghatározásával.

A Hpt. 76/K §-a (2) szerint belső tőkemegfelelés értékelési folyamatnak arányosnak kell lenni a hitelintézet tevékenységének jellegével, nagyságrendjével és összetettségével.

A Takarékszövetkezet a Hpt. 13/D §-ában, 76/K §-ában és a 145/A §-ában szereplő arányosság elvének alkalmazása szempontjából kis intézménynek minősíti magát, mert

- nem végez bonyolult tevékenységet, termékei és szolgáltatásai a betétgyűjtési, hitelezési és pénzforgalmi szolgáltatásokhoz kapcsolódnak, származtatott ügyleteket csak fedezeti céllal alkalmaz,

- termékeit és szolgáltatásait alapvetően Magyarországon nyújtja, nem végez jelentős határon átnyúló szolgáltatást,
- viszonylag kis piaci részesedéssel rendelkezik,
- a Hpt. 76. § (1) bekezdésében meghatározott hitelezési, partner-, különböző típusú piaci és működési kockázatok minimális tőkekövetelményének számításához nem alkalmaz a Felügyelet által jóváhagyott, a vonatkozó külön kormányrendeletekben meghatározott fejlett módszereket.

A Takarékszövetkezet a tőkemegfelelés megfelelőségére belső értékelési folyamattal rendelkezik.

A tőkemegfelelés belső értékelési folyamata kiterjed a Takarékszövetkezet minden lényeges kockázatára, a kockázatok mérésére, kezelésére, figyelésére és jelentésére, valamint a kockázatok fedezéséhez szükséges tőke meghatározására, folyamatos meglétének az ellenőrzésére és a tőkemegfelelés jelentésére, az 1. pillér alatti minimális tőkekövetelmény és a belső tőkeszükséglet összehasonlítására, kockázati stratégia meghatározására.

A Takarékszövetkezet lényegesnek minősít minden olyan kockázati típust, amelyre az alábbi feltételek valamelyike teljesül:

- a.) a szabályozás szerint a Takarékszövetkezetnek a kockázat fedezetére a minimális tőkekövetelmény számításánál szavatoló tőkével kell rendelkeznie,
- b.) amelyből származó potenciális veszteség mértéke – Takarékszövetkezet vezetőségének szubjektív értékelése szerint - egy év alatt meghaladhatja a szavatoló tőke 10%-át,
- c.) a PSZÁF a kisintézmények szempontjából általában lényegesnek tart,
- d.) a Takarékszövetkezet egyéb okból lényegesnek minősít.

A belső tőkeszámítás folyamata a következő:

A belső tőkeszámítás során a következő kockázattípusokra meghatározzuk a minimális tőkeszükséglet nagyságát:

- Hitelezési kockázat
- Piaci-devizaárfolyam kockázat
- Piaci-kereskedési könyvi kockázat
- Működési kockázat

A Takarékszövetkezet a számszerűsített belső tőkeszükségleten felül minimálisan tartandó stressz-puffert határoz meg az alábbi kockázatokra stressz tesztek segítségével:

- Hitelkockázat
- Koncentrációs kockázat
- Devizaárfolyam kockázat
- Kamatkockázat
- Likviditási kockázat
- Működési kockázat

A Hpt. 145/A. §-ban leírt felügyeleti felülvizsgálat elvárásaira való felkészülés érdekében a Takarékszövetkezet évente egyszer – az éves üzleti terv és tőketervezés keretében – kockázati önértékelést végez, melynek alapján meghatározza a következő évre vonatkozó tőkepuffer értékét.

A tőkeszükséglet összegzése az „építő-kocka elv” alapján, összeadással történik.

A Takarékszövetkezet a stressz alatti tőkeszükségletet két forgatókönyvvel számítja, az egyik enyhe, a másik erős stressz hatásokat feltételez. A két forgatókönyv számítási elvei azonosak, eltérés csak a feltételezett stressz hatások mértékében van.

Az egyes kockázati típusok stressz alatti tőkeszükségletét a Takarékszövetkezet külön-külön határozza meg, majd a teljes tőkeszükségletet az egyes kockázati típusok közötti feltételezett korrelációs mátrix alkalmazásával számítja ki.

6.2. Kockázati kategóriák tőkekövetelménye kitétségi osztályonként

adatok millió forintban

Kitétségi osztály Hitelezési kockázat	Tőke- követelmény	Kockázattal súlyozott eszközérték	Nettó* Kitétségek Mérlegtétel	Nettó Kitétségek Mérlegen kívül
Központi kormányok és központi bankok	0,000	0,000	5 001,985	0,000
Regionális kormányok vagy helyi önkormányzatok	17,746	221,829	154,832	246,469
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	132,564	1 657,057	8 612,752	0,000
Vállalkozások	86,859	1 085,735	1 070,199	271,664
ebből: KKV követelések	65,897	823,713	808,177	271,664
Lakosság	259,272	3 240,898	5 052,457	1 683,253
ebből: KKV követelések	147,729	1 846,616	3 452,152	1 040,412
Ingatlannal fedezett kitétségek	238,086	2 976,071	7 362,675	331,001
Lejárt tételek	250,174	3 127,171	2 889,077	0,000
Fedezett kötvény formájában fennálló kitétségek	0,000	0,000	214,278	0,000
Kollektív befektetési formában fennálló kitétség	0,706	8,830	183,828	0,000
Egyéb eszközök	134,521	1 681,517	1 969,176	0,000
Összesen	1 119,928	13 999,108	32 511,259	2 532,387

*Nettó kitétség: Értékvesztéssel és céltartalékkal csökkentett bruttó érték

6.3. Hitelezési és felhígulási kockázatok

6.3.1. Késedelmesnek minősített tételek belső szabályzatban való megközelítése

A hitelintézetek kintlévőségei, befektetése, követelés fejében kapott készletei és mérlegen kívül vállalt kötelezettségei minősítését (értékelését) és az azok után elszámolt értékvesztés és

céltartalék meghatározását a 2000. évi C. törvény (a továbbiakban Szvt), az 1996 évi CXII. törvény (Hpt.), valamint a 250/2000. (XII.24.) Kormányrendelet tartalmazza.

A Takarékszövetkezet az „Egyes kintlévőségek, befektetések, követelés fejében kapott készletek és mérlegen kívüli kötelezettségek értékelésének sajátos szabályai” című szabályzatában - a Számviteli politika mellékleteként – határozza meg annak címében foglalt kintlévőségek értékelésének sajátos szabályait és az ezek alapján meghatározott értékvesztéssel és céltartalékképzéssel szembeni követelményeket.

Takarékszövetkezetünk a tételek minősítését negyedévente végzi a következő alapelvek szerint:

1. A kintlévőségek **nem egyszerűsített** egyedi minősítése során, a várható veszteség meghatározásakor az adott kintlévőségen túl **az ahhoz kapcsolódó** kamat- és kamatjellegű bevételekre irányuló aktív időbeli elhatárolások és mérlegen kívüli követelések (függő kamatok) összegét is figyelembe kell venni.
2. A Takarékszövetkezet nem alkalmaz csoportos értékelést.
3. Az egyszerűsített egyedi minősítés egyetlen szempontjaként a fizetési késedelem napszámát kell figyelembe venni.
4. Az egyszerűsített egyedi minősítést a kisösszegű kintlévőségek esetében kell alkalmazni. Kisösszegűnek tekintendő az eszközminősítés időpontjában 8.000.000,- forintot meg nem haladó, egy szerződésből eredő kintlévőség és mérlegen kívüli kötelezettség.
5. Problémamentesnek
  - a) a törlesztési határidővel rendelkező tételek közül csak az minősíthető, amelyről dokumentálhatóan valószínűsíthető, hogy az megtérül, illetve a Takarékszövetkezetnek veszteséggel nem kell számolnia, vagy tőke-, illetve kamattörlesztésének, vagy egyéb törlesztési kötelezettségének fizetési késedelme a tizenöt napot, lakossági hitelek esetében a harminc napot nem haladja meg és az e miatt valószínűsíthető veszteséget a rendelkezésre álló fedezet értéke teljes mértékben fedezi;
  - b) a törlesztési határidővel nem rendelkező tételek közül csak azok minősíthetők, amelyekkel kapcsolatosan a jövőben veszteség bekövetkezése a rendelkezésre álló adatok alapján dokumentáltan nem valószínűsíthető, vagy valószínűsíthető veszteség, de azt a rendelkezésre álló fedezet értéke teljes mértékben fedezi.

Nem lehet problémamentesnek minősíteni a tételt, amennyiben

- a) a Takarékszövetkezetnek tudomása van arról, hogy az ügyfél vagy a partner vagy az értékpapír kibocsátója olyan – Hpt. szerinti – ügyfélcsoport tagja, amely esetében a tulajdoni, illetve az üzleti kapcsolat szorossága azt eredményezheti, hogy a csoport bármelyik tagja pénzügyi pozíciójának romlása veszélyezteti az adós határidőben történő törlesztési képességét. A csoport bármely tagjával szemben fennálló követelés törlesztésében tizenöt napon túli késedelem következett be, és ezen körülmények miatt várhatóan bekövetkező veszteséget a rendelkezésre álló fedezet értéke nem fedezi, vagy
- b) a Takarékszövetkezetnek az ügyféllel szemben több jogcímen is van követelése, valamint az adós valamely törlesztési kötelezettségének nem képes eleget tenni és

- ezen körülmények miatt várhatóan bekövetkező veszteséget a rendelkezésre álló fedezet értéke nem fedezi, vagy
- c) az ügyfél, illetve a partner problémáinak, hitelképességének romlása miatt olyan jelleggel módosítani kellett a kockázatvállalásra vonatkozó szerződést, hogy annak következtében a követelés kimeríti a vonatkozó Kormányrendelet szerinti átstrukturált hitel (követelés) fogalmát (a kivételek figyelembevételével).

Külön figyelendő kategóriába sorolandók alapvetően

azok a kintlévőségek és mérlegen kívüli kötelezettségek, amelyekkel kapcsolatosan – a Takarékszövetkezet birtokába került információ alapján – a minősítés időpontjában minimális mértékű veszteség (legfeljebb a tétel bekerülési értékének, illetve törlesztésekkel csökkentett bekerülési értékének, a mérlegen kívüli kötelezettség nyilvántartási értékének 10%-ban) valószínűsíthető, amely miatt az adott tétel az általánostól eltérő kezelést igényel, feltéve, hogy a rendelkezésre álló fedezet értéke a veszteségre nem nyújt fedezetet.

Átlag alattinak minősülnek alapvetően azok a tételek, amelyek

a rendelkezésre álló információk alapján a szokásosnál magasabb kockázatúnak minősülnek, várható veszteségük nem haladja meg a tétel bekerülési értékének, illetve törlesztésekkel csökkentett bekerülési értékének, a mérlegen kívüli kötelezettség nyilvántartási értékének 30%-át és azt a rendelkezésre álló fedezet értéke nem fedezi.

Kétesnek minősülnek alapvetően

azok a tételek, amelyek esetében a törlesztési késedelem tartós (legalább kilencven napot meghaladó) vagy rendszeres és egyértelműen megállapítható, hogy a Takarékszövetkezetnek – a teljes kintlévőségre vetítve – 30%-os mértéknél várhatóan nagyobb veszteséget okozna, amelyre a rendelkezésre álló fedezet értéke nem nyújt fedezetet.

A peresített követeléseket, illetve a peres ügyekhez kapcsolódó függő kötelezettségeket a peresélyek alapján kell minősíteni. A peresélyekről a követeléskezelési szakterület jogtanácsosa jogosult nyilatkozni.

Rosznak minősülnek alapvetően azok a tételek, amelyek esetében

- a) a keletkező veszteség az adott tétel bekerülési értéke (illetve törlesztéssel csökkentett bekerülési értéke), illetve mérlegen kívüli kötelezettség esetében annak nyilvántartási értéke 70%-át előreláthatóan meghaladja, az adós törlesztési kötelezettségének többszöri felszólítás után sem tesz eleget és a veszteség összegét a rendelkezésre álló fedezet értéke nem fedezi, vagy
- b) az ügyfél partner ellen felszámolási eljárás indult meg (kivéve azokat a követeléseket, amelyek a felszámolási eljárás során keletkeztek) és az a) pont szerinti mértékű veszteség valószínűsíthető, amelyet a rendelkezésre álló fedezet értéke nem fedez.
6. A **nem egyszerűsített** egyedi minősítés alkalmazásakor az adott kintlévőségre ténylegesen kiszámított, nem fedezett várható veszteség kintlévőséghez viszonyított

aránya alapján (azt alkalmazva) kell az értékvesztést (céltartalékot) megképezni és az adott tételt a megfelelő eszközminősítési kategóriába besorolni.

7. A mérlegtételhez kapcsolódó mérlegen kívüli kötelezettségek (pl. hitelkeretek ki nem folyósított része) céltartaléka meghatározásához a kapcsolódó mérlegtételhez meghatározott értékvesztési arányt kell alkalmazni.

6.3.2. Értékvesztések elszámolásának és visszairásának, céltartalékok képzésének és felhasználásának meghatározása

Az értékvesztés, illetve a kockázati céltartalék értékelés időpontjában szükséges szintjét, a minősítési kategóriákba történő besorolással az adott kintlévőséghez, befektetéshez, követelések fejében kapott készlethez vagy mérlegen kívüli kötelezettséghez egyedi elszámolás, illetve képzés esetén, a súlysávon belül hozzárendelt mérték, egyszerűsített elszámolás, illetve képzés esetén a tételesen (konkrétan) hozzárendelt százalékos mérték határozza meg.

Az elszámolt értékvesztés és a megképzett céltartalék szintjét a Takarékszövetkezet a minősítéssel együtt negyedévente felülvizsgálja.

Az értékvesztés, illetve annak visszairása, vagy a céltartalék-képzés, felszabadítás, illetve felhasználás meghatározásánál alapvetően a várható megtérülést, illetve a veszteségjellegű jövőbeni fizetési kötelezettséget kell figyelembe venni. A várható megtérülés meghatározásánál tekintettel kell lenni a veszteség valószínűségére és nagyságára, a megtérülés valószínűségére, valamint az ügylet minősítési kategóriájára és a befolyó pénzbevételre vonatkozó számviteli előírásokra.

A minősítés során az alábbi, a 250/2000. (XII.24.) Korm. r. 7. sz. melléklet II. fejezet (2) bekezdésben meghatározott 5 egyedi eszközminősítési kategóriát és az azokhoz rendelt értékvesztési (céltartalék képzési) szinteket kell alkalmazni.

A nem egyszerűsített egyedi eljárás során

• Problémamentes	0%
• Külön figyelendő	1-11%
• Átlag alatti	11-30%
• Kétes	31-70%
• Rossz	71-100%

Az egyszerűsített egyedi minősítés során

• Problémamentes	0%
• Külön figyelendő	5%
• Átlag alatti	20%
• Kétes	50%
• Rossz	100%

6.3.3. Számviteli beszámítások utáni kitettség értékek hitelezési kockázat-mérséklés figyelembevétele előtti összege, s azok átlagos értéke kitettségi osztályonként

adatok millió forintban

Kitettségi osztály	Bruttó kitettség	Darabszám	Kitettségek átlagos értéke
Központi kormányok és központi bankok	5 001,985	9	555,776
Regionális kormánnyal vagy helyi önkormányzattal szembeni kitettség	401,301	18	22,295
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	8 612,752	11	782,977
Vállalkozással szembeni kitettség	1 342,472	77	17,435
Lakossággal szembeni kitettség	6 769,838	12 988	0,521
Ingatlannal fedezett kitettség	7 710,093	1 126	6,847
Fedezett kötvény formájában fennálló kitettség	214,278	1	214,278
Késedelmes tétel	3 957,420	2 432	1,627
Kollektív befektetési formában fennálló kitettség	183,828	2	91,914
Összesen	34 193,967	16 654	1 693,671

6.3.4. Kitettségek gazdasági ágazatbeli megoszlása

adatok millió Ft-ban

Ágazat	Végleges kitettségi osztályok (CRM helyettesítő hatások figyelembevételével)									
	Központi kormányzatok és központi bankok	Regionális kormányok, helyi önkormányzatok	Hitelint. és bef. váll.	Vállalkozások	Lakosság	Ingatlannal fedezett	Késedelmes tételek	Fedezett kötvény	Kollektív befektetési formák	Egyéb tételek
Mezőgazdaság				210,892	1 001,199	1 136,960	113,541			
Feldolgozó ipar				54,381	405,918	627,253	17,881			
Energia ipar					0,007	18,815				
Építőipar				17,980	229,201	326,479	569,414			
Kereskedelem, jármű				186,381	530,803	811,621	294,949			
Szálláshely, vendéglátás				0,273	74,548	169,399	171,040			
Szállítás, raktározás				68,037	130,501	75,699	14,656			
Pénzügyi tevékenység	259,869		8 766,395	112,961	29,060	47,567	35,584		31,717	
Ingatlanügy, gazd.szolg.				93,750	334,120	423,630	359,034			
Önkormányzat		401,301				8,500				
Oktatás				0,001	6,051	10,680	0,054			
Egészségügyi ,szoc.szolg.					7,743	45,256	0,004			
Egyéb közösségi, személyi				215,937	13,466	14,154	112,565			
Lakosság				262,023	2 241,331	3 805,491	1 107,352			
Állam	6 466,695							214,278	152,111	
Egyéb nem besorolt										2 207,138
Összesen	6 726,564	401,301	8 766,395	1 222,616	5 003,948	7 521,504	2 796,074	214,278	183,828	2 207,138

6.3.5. Kitettségek hátralévő futamidő szerint

adatok millió Ft-ban

Végleges kitettségi osztályok (CRM figyelembevételével)	Hátralévő futamidő			Összesen
	0-1 év	1-5 év	5 éven túl	
Központi kormányok és központi bankok	1976,573	4519,524	230,467	6 726,564
Regionális kormányval vagy helyi önkormányzattal szembeni kitettség	284,569	116,732		401,301
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	8598,834	153,643	13,917	8 766,395
Vállalkozással szembeni kitettség	320,360	172,902	729,354	1 222,616
Lakossággal szembeni kitettség	1586,436	2108,558	1308,955	5 003,948
Ingatlanval fedezett kitettség	951,388	1819,760	4750,356	7 521,504
Késedelmes tétel	1087,587	415,549	1292,937	2 796,074
Fedezett kötvény formájában fennálló kitettség		214,278		214,278
Kollektív befektetési formában fennálló kitettség	183,828			183,828
Egyéb tételek	639,467	275,086	1292,585	2 207,138
Összesen	15 629,041	9 796,032	9 618,572	35 043,646

6.3.6. Késedelmes és hitelminőség-romlást szenvedett kitettségek

adatok millió Ft-ban

Késedelmes, hitelminőség-romlást szenvedett kitettségek értékvesztése	Értékvesztés				
	Nyitó	Képzés	Visszaírás	Devizaárf. vált. hatása	Záró
Mezőgazdaság	8,719	1,063	2,030	0,000	7,753
Feldolgozó ipar	34,701	5,359	27,797	0,000	12,263
Energia ipar	0,003	0,010	0,003	0,000	0,010
Építőipar	68,434	76,249	16,322	9,492	137,853
Kereskedelem,jármű	103,475	51,967	39,481	6,063	122,024
Szálláshely,vendéglátás	11,872	18,874	0,178	0,307	30,875
Szállítás, raktározás	8,764	12,457	1,000	0,000	20,221
Pénzügyi tevékenység	4,669	28,486	1,849	2,572	33,878
Ingtalanügy, gazdasági szolg.	74,538	39,836	28,443	2,719	88,650
Oktatás	0,106	0,003	0,046	0,000	0,063
Egészségügyi ,szoc.szolg.	0,000	0,017	0,000	0,000	0,017
Egyéb közösségi,személyi	3,297	21,651	0,203	0,017	24,762
Egyéb nem besorolt , lakosság	478,774	263,454	126,655	16,469	632,043
Összesen	797,352	519,427	244,006	37,639	1 110,412

Késedelmes, hitelminőség-romlást szenvedett kitettségek céltartaléka	Céltartalék			
	Nyitó	Képzés	Visszaírás	Záró
Nemzetgazdasági ágazat				
Egyéb nem besorolt, lakosság	4,777	8,146	3,837	9,086
Összesen*	4,777	8,146	3,837	9,086

*Céltartalék képzés és visszaírás a táblázatban nem szereplő nemzetgazdasági ágazatokat nem érintette.

6.3.7. Kitettségek országonkénti megbontásban

Takarékszövetkezetünk határon átnyúló tevékenységet nem folytat.

7. SZTENDERD MÓDSZER

Takarékszövetkezetünk a hitelezési kockázat tőkekövetelményét a Hpt. 76/A.§ alapján sztenderd módszer szerint, a hitelezési kockázat-mérséklés hatásának számítását a sztenderd módszer szerint, illetve a pénzügyi biztosítékok egyszerű módszere szerint számítja ki.

A sztenderd módszer alkalmazásánál a kockázattal súlyozott kitettség érték meghatározásához minden kitettséget a Hkr.-ben meghatározott kitettségi osztályok valamelyikébe soroljuk be.

A kitettségek besorolásánál figyelembe vesszük a Hkr.-ben foglaltakat, a PSZÁF-nak szolgáltatandó adatokra vonatkozó rendelet előírásait, a PSZÁF-nak az adatszolgáltatással kapcsolatosan nyilvánosságra hozott útmutatásait, állásfoglalásait, iránymutatásait.

A központi kormányzatnak és a központi banknak van elismert külső hitelminősítő szervezet általi hitelminősítése.

Az alábbi PSZÁF által elismert külső hitelminősítő szervezetek minősítéseit vesszük figyelembe:

- Fitch Ratings Ltd. (Fitch),
- Moody's Investors Service (Moody's),
- Standard and Poor's (S&P),
- Japan Credit Rating Agency Ltd. (JCR)

A külső hitelminősítő szervezetek hitelminősítésének alkalmazását, a hitelminősítések kockázati súlyoknak való megfeleltetését (mapping) a Hkr. rendelkezései ill. vonatkozó belső szabályzatunk alapján végezzük.

Magyarország minősítése 2011.12.31.-én:

Moody's		S&P		FITCH		JCR	
Hitelminősítési besorolás	Minősítés	Hitelminősítési besorolás	Minősítés	Hitelminősítési besorolás	Minősítés	Hitelminősítési besorolás	Minősítés
4	Ba1	4	BB+	3	BBB-	3	BBB+

Központi kormány hitelminősítési besorolása a fordulónapon : 4 kategória.

Kettőnél több elismert külső hitelminősítő szervezet hitelminősítése esetén, a két legalacsonyabb kockázati súlyt eredményező hitelminősítéshez tartozó kockázati súlyok közül a magasabbat kell alkalmazni.

A hitelintézettel vagy befektetési vállalkozással szembeni kitettségnél a központi kormányzati minősítésen alapuló módszert alkalmazzuk, ahol az alkalmazandó kockázati súly függ, a székhelye szerinti központi kormány hitelminősítési besorolásától.

Vállalkozással szembeni kitettségeink nem rendelkeznek elismert külső hitelminősítő szervezet hitelminősítésével.

Kereskedési könyvön kívüli értékpapírok hitelminősítése:

- forintban denominált magyar állampapírok, jegybanki papírok: központi kormánnyal, központi bankkal szembeni kitettséghez rendelendő kockázati súly, 0%,
- fedezett kötvény: központi kormánnyal, központi bankkal azonos kockázati súlyozású, általa garantált kitettség,
- hitelintézeti kötvény, részvény: hitelintézettel szembeni kitettségnél a központi kormányzati minősítésen alapuló módszert alkalmazzuk,
- befektetési jegy: az értékpapírt kezelő társaság a PSZÁF felügyelete alá tartozik, a kollektív befektetési forma portfóliójának eszközkategóriái alapján kerülnek meghatározásra az alkalmazandó kockázati súlyok,
- egyéb tartós befektetések, részvények: vállalkozással szembeni kitettségek.

A kitettségek értéke kitettségi osztályonként az előző fejezetben bemutatásra került. Szavatoló tőkeből levonandó kitettségünk nincs.

A Takarékszövetkezet szabályozói tőkekövetelménye és tőkemegfelelése

adatok millió Ft-ban

Megnevezés	2011.12.31
Szavatoló tőke	2 576,385
Kockázattal súlyozott kitettség értéke	13 999,108
Tőkekövetelmény	1 388,560
Hitelezési kockázatra	1 119,928
Működési kockázatra	252,099
Devizaárfolyam kockázatra	4,419
Kereskedési könyvi általános kamat kockázatra	12,092
Kereskedési könyvi általános és egyedi részvény kockázatra	0,022
Tőkemegfelelési mutató I. pillér alatt	14,84%
Tőkemegfelelési index	185,54%

A tőkemegfelelés számításánál a tőkemegfelelés, a kockázatok fedezésére figyelembe vehető szavatoló tőke és a kockázatok minimális tőkekövetelményének a különbsége, a tőkemegfelelési index pedig a kettőnek a hányadosa. A tőkemegfelelési mutató a tőkemegfelelési index 8 %-a.

8. HITELEZÉSI KOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉS

8.1. A mérlegen belüli és kívüli nettósításra alkalmazott szabályzatok főbb elvei

A Takarékszövetkezet mérlegen belüli és kívüli nettósítást nem alkalmaz.

8.2. A biztosítékok értékelésére és kezelésére szolgáló szabályzatok főbb elvei

A kockázatvállalás során a Takarékszövetkezet elsődlegesen az adott ügyletből való megtérülés kockázatát vizsgálja és méri fel, ugyanakkor elengedhetetlen, hogy az adott ügylet mögött álló biztosítékok minden esetben fedezetet nyújtsanak a tőkekövetelésre, valamint a járulékos költségekre.

A hitelintézet fedezetként nem fogadhatja el:

- a) a saját maga által kibocsátott, tagsági jogokat megtestesítő értékpapírt,
- b) a hitelintézettel szoros kapcsolatban álló vállalkozás által kibocsátott, tagsági jogokat megtestesítő értékpapírt,
- c) a hitelintézet vagy az összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézettel szoros kapcsolatban álló vállalkozás Gt.-ben meghatározott minősített többséget biztosító befolyása alatt álló részvénytársaság részvényét.

Kockázatvállalási ügyletek fedezete céljából csak olyan - az ügyfél, vagy annak javára harmadik személy által - felajánlott biztosíték fogadható el, amely(nek)

- a) fizikai megléte (hozzáférhetősége, tárolási helye, stb.), jogi státusza hitelt érdemlő dokumentumokkal alátámasztott és ellenőrizhető,
- b) biztosíték a biztosítéknyújtó személy tulajdonában van, vagy azzal szabadon rendelkezhet, valamint a biztosíték eredete, továbbá pertől, tehertől és igényektől mentessége igazolt,
- c) tényleges értékkel bír, vagy értéke megállapítható és bizonyítható,
- d) biztosíték mobilizálható, valós piaccal rendelkezik, értékesíthető vagy értékesítésének feltételei megteremthetők.

A felajánlott biztosítékok elfogadhatóságát még a befogadásuk előtt meg kell vizsgálni.

Nem fogadhatók el biztosítékként olyan vagyoni eszközök (azok az ingóságok, vagy ingatlanok), amelyek

- törvényi rendelkezések tilalma szerint nem képezhetik szokásos kereskedés tárgyát (pl. fegyverek, drogok, stb.).
- forgalmi értéke piaci átlagár, hivatalos árjegyzék stb. hiányában egyedi jellegük, az átlagosnál kockázatosabb mobilizálhatóság és a kalkuláció nehézsége miatt kellő biztonsággal nem állapítható meg.

- nem vehető figyelembe azon biztosíték, amelyet az ügyfél vagy harmadik személy már más jogügylet biztosítékául adott, ide nem értve az ingatlanra vonatkozó jelzálogjoggal terhelt zálogtárgyat.

Garancia vagy készfizető kezességvállalás, illetve óvadékba helyezett értékpapír esetén a fedezet értékelésénél a garantőr, vagy készfizető kezes minősítését és az értékpapír piaci értékét kell alapul venni, illetve az értékpapír kibocsátójának minősítése is figyelembe vehető. Ha a garancia vagy készfizető kezességvállalás nem biztosítja a teljes kockázatvállalást, a további fedezetek értékelésénél figyelembe kell venni, hogy a garancia vagy készfizető kezességvállalás érvényesítése esetén a további biztosítékból való megtérülésnél a garantőr, illetve a készfizető kezességvállaló a hitelintézettel a követelés arányában osztozik.

8.3. Az elismert biztosítékok fő típusai

A Takarékszövetkezet által elfogadott biztosítékok:

A.) Dologi biztosítékok:

- Óvadék
- Zálogjog
  - Az önálló zálogjog
  - A jelzálog
    - Keretbiztosítéki jelzálogjog
    - Ingatlant terhelő jelzálogjog
    - Ingó jelzálogjog
    - Követelést vagy jogot terhelő zálogjog
    - Közraktárjegyen alapított zálogjog
    - Vagyont terhelő jelzálogjog
- Kézi zálogjog

B.) Személyi biztosítékok

- Kezesség
  - Egyszerű kezesség
  - Készfizető kezesség
- Garancia
  - Bankgarancia
  - Állami garancia
  - Garanciaszervezetek kezességvállalása

C.) Egyéb mellékkötelezettségek

- Árbevétel engedményezés
- Munkabér, (nyugdíj) engedményezése
- Életbiztosítások engedményezése
- Vagyonbiztosítás engedményezése

D.) Egyéb biztosítékok

- Opció (Vételi jog)
- Komfort levél
- Azonnali beszédési megbízás

A biztosítékokra vonatkozó jogi és alkalmazási szabályokat a Takarékszövetkezet Fedezetértékelési Szabályzata tartalmazza.

A fedezetek vonatkozásában megkülönböztetünk a hitelezési kockázat kezeléséről és a tőkekövetelményről szóló 196/2007. (VII.30.) Korm. rendelet által a sztenderd módszert használó hitelintézetekre vonatkozó, tőkekövetelmény szempontjából befolyással bíró fedezeteket. Ezen fedezetek egyrészt a kitétség tőkekövetelmény tekintetében meghatározott súlyát határozzák meg:

- a) ingatlannal fedezett kitétségek,
  - lakóingatlannal fedezett kitétségek
  - egyéb ingatlannal fedezett kitétségek

másrészt a hitelezési kockázat tőkekövetelményét csökkentő tényezők, amelyek a következők lehetnek:

- b) előre rendelkezésre bocsátott fedezetek,
  - pénzügyi biztosítékok – óvadék
  - készpénz
- c) előre nem rendelkezésre bocsátott fedezetek.
  - garancia, készfizető kezesség
  - központi kormányzat viszontgaranciája.

A tételek számviteli szempontból való minősítése során a fedezetként figyelembe vehető biztosítékok (ingó és ingatlan vagyontárgyak, immateriális javak), valamint jogi kikötések és szerződések nem feltétlenül felelnek meg a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló kormányrendeletben meghatározott, hitelkockázat-mérséklés során figyelembe vehető hitelkockázati fedezeteknek.

A Takarékszövetkezet üzleti döntéseinél törekszik a tőkekövetelmény csökkentésére lehetőséget adó fedezetek alkalmazására.

8.4. Garanciák, kezességvállalások

Takarékszövetkezetünk hitelmérséklő biztosítékként az állam, a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. és az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány által vállalt kezességeket, nyújtott garanciákat veszi figyelembe.

A garanciát nyújtók és kezességet vállalók, valamint azok hitelminősítési kategóriája a Hkr. 108.§ (1) bekezdése szerinti bontásban:

adatok millió Ft-ban

Hitelkockázat- mérséklés	Kitettség nettó értéke	Előre nem rendelkezésre bocsátott fedezetek		Előre rendelkezésre bocsátott fedezetek		CRM helyettesítő hatások a kitettségre		Nettó kitettség a CRM figyelembevételével
		Garanciák	Hitelderivatívák	Pénzügyi bizt.: Egyszerű módszer	Egyéb előre rend. bocs. fedezetek	Kiáramló helyettesített tételek	Beáramló helyettesítő tételek	
Központi kormányok és központi bankok	5 001,985						1 724,579	6 726,564
Regionális kormányok vagy helyi önkormányzatok	401,301							401,301
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	8 612,752						153,643	8 766,395
Vállalkozások	1 341,863	109,247		10,000		-119,247		1 222,616
Lakosság	6 735,710	1 524,347		207,415		-1 731,762		5 003,948
Ingatlan fedezett kitettségek	7 693,676	151,625		20,547		-172,172		7 521,504
Késedelmes tételek	2 889,077	93,003				-93,003		2 796,074
Fedezett kötvény formájában fennálló kitettségek	214,278							214,278
Kollektív befektetési formában fennálló kitettség	183,828							183,828
Egyéb eszközök	1 969,176						237,962	2 207,138
Összesen	35 043,646	1 878,222	0,000	237,962	0,000	-2 116,184	2 116,184	35 043,646

Kezességet vállalók hitelminősítési kategóriája 2011.12.31.						
Hitelminősítési besorolás	1	2	3	4	5	6
Központi kormány, központi bank				X		
Hitelintézet, befektetési vállalkozás – központi kormány besorolása szerint				X		

A **PSZÁF E/I-1196/2007.** számú határozata a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kérelme alapján a társaságot a hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozásként ismerte el

A **PSZÁF EN-I-1599/2010.** sz. határozatában engedélyezte, hogy az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány 2011. január 1. napjától kezdődő hatállyal hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályoknak megfelelő pénzügyi vállalkozásként működjék.

Ezzel mindkét intézmény saját kockázatára vállalt készfizető kezességét a kockázati súlyozás szempontjából úgy kell kezelni, mint a magyarországi hitelintézetek által nyújtott bankgaranciát vagy bankkezességet.

9. KERESKEDÉSI KÖNYVI TÉTELEK

Takarékszövetkezetünk a mérleg, illetve mérlegen kívüli tételeit a kamat-, és részvénykockázatok tekintetében megkülönbözteti aszerint, hogy az a kereskedési könyvbe, illetve nem-kereskedési könyvbe tartozik.

A kereskedési könyvben kamat- és részvénykockázat egyaránt megtalálható, míg a nem kereskedési könyvben csak kamatkockázat szerepel.

A Takarékszövetkezet árupozícióval (mint a piaci kockázat egyik altípusával) nem rendelkezik, és nem is fog a jövőben árupozíciót eredményező ügyleteket végezni.

A Takarékszövetkezet a Takarékszövetkező Zrt-nek portfóliókezelésre átadott értékpapírokat – PSZÁF értelmezésnek megfelelően – kereskedési célú pozícióként kereskedési könyvben tartja nyilván.

A Takarékszövetkezet a kereskedési könyvi pozíciókat naponta értékeli.

A Takarékszövetkezet a kereskedési könyvben nyilvántartott értékpapírokat a Kkr. 5. § szerint értékeli, azaz:

- A tőzsdén forgalmazott értékpapírokat, az állampapírok kivételével, a tőzsde által közzétett utolsó ismert záróárfolyamon értékeli. (Kkr. 5. §. (1) bekezdés)
- Magyar Állam által belföldön kibocsátott állampapírokat az ÁKK Zrt. által nyilvánosságra hozott referencia árfolyamon értékeli. (Kkr. 5. §. (2) bekezdés)
- A Magyar Nemzeti Bank által belföldön kibocsátott kötvény árfolyamát a lejáráthoz legközelebb eső lejáratú - Magyar Állam által belföldön kibocsátott - két állampapír árfolyamának arányosításával határozza meg. (Kkr. 5. §. (3) bekezdés)
- A három hónapnál rövidebb hátralévő futamidővel rendelkező állampapírok és MNB által belföldön kibocsátott kötvények esetében a 3 hónapos ÁKK referenciahozamot alkalmazza. (Kkr. 5. §. (4) bekezdés)
- A tőzsdén nem forgalmazott befektetési jegyet az utolsó közzétett nettó eszközértéken értékeli. (Kkr. 5. §. (5) bekezdés)

A Takarékszövetkezet az olyan kereskedési könyvi pozíciók értékelésénél, amelyhez a magyar állampapír hozamgörbe használata szükséges, a Takarékbank által használt VARITRON rendszerben alkalmazott hozamgörbe számítását alkalmazza.

A pozíciókockázatra vonatkozó tőkekövetelmény számítása a Kkr. szerinti ún. sztenderd módszer szerint, az általános kamatkockázat tőkekövetelményének kiszámítása lejárat alapú megközelítéssel történik.

Kereskedési könyvi pozíciók tőkekövetelménye 2011. december 31.

	adatok millió Ft-ban
Hitelviszony megtestesítő értékpapírok	12,092
Részvények	0,022

10. KERESKEDÉSI KÖNYVBEN NEM SZEREPLŐ RÉSZVÉNYEK

A kereskedési szándék elhatárolásának szempontjai:

A Takarékszövetkezet a kereskedési könyvben nem szereplő részvények, részesedések között az üzletpolitikai céllal vásárolt, tartós tulajdoni részesedést biztosító befektetéseket tartja nyilván. A befektetési cél lehet a tartós jövedelemszerzés (kamat, osztalék), vagy befolyásolási, ellenőrzési lehetőség elérése.

Hitel-tőke konverzió révén a részvények, mint befektetések a veszteség mérséklése céljából kerülnek a Takarékszövetkezet tulajdonába.

A befektetési portfólió kialakítása során a Takarékszövetkezet a hatályos törvényi előírások szerint jár el, így a befektetési korlátok tartása - a befektetések szavatoló tőkéhez viszonyított aránya – az esetleges túllépések kezelése tekintetében a Hpt. vonatkozó rendelkezéseit figyelembe veszi.

A befektetési döntések meghozatalának szempontjait a Takarékszövetkezet stratégiai céljaihoz igazodó, az üzletpolitika részét képező tervek határozzák meg. A befektetési döntések meghozatalakor vizsgálatra kerül, hogy a tervezett befektetés összhangban van-e a Takarékszövetkezet hosszú távú és éves üzletpolitikai célkitűzéseivel, valamint az, hogy milyen potenciálisan realizálható addicionális előnyöket (pl. számlavezetés) jelent.

A befektetéseknél előnyben részesítjük az integrációhoz tartozó vállalkozásokba (pl. MTB Zrt) való tartós befektetéseket, amennyiben azt az integráció megerősítése megkívánja és a Takarékszövetkezet jövedelmezősége, illetve jogszabályi előírásoknak való megfelelése lehetővé teszi.

A jövedelmezőségi vizsgálat során az egyes befektetéseket a hosszabb távon elérhető nyereség és értékmegőrző képesség szempontjából értékeljük, figyelembe véve a kibocsátó gazdasági hátterét és ennek várható alakulását.

A kibocsátó vállalkozást a befektetés fennállásának teljes időtartama alatt rendszeresen minősítjük.

Alkalmazott számviteli és értékelési módszerek:

A kereskedési könyvben nem szereplő részvényeket bekerülési értéken tartjuk nyilván, valós értékelést nem alkalmazunk. A befektetési célú pozíciók nincsenek kitéve a rövid távú piaci árváltozás kockázatának.

A befektetéseket egyedileg minősítjük.

A negyedéves minősítése során vizsgálatra kerül, hogy az éves alapminősítéshez képest történt-e olyan változás a befektetés megítélésében, illetve bekövetkezett-e olyan jellegű és mértékű piaci változás, ami az alapminősítés megváltoztatását indokolná.

A Takarékszövetkezet tartós befektetéseit az éves mérlegkészítéskor részletesen felülvizsgálja a kibocsátó éves mérlegbeszámolójának számszaki és szöveges értékelése alapján.

A tulajdoni részesedést jelentő befektetéseknél értékvesztést számolunk el a vonatkozó belső szabályozásban foglaltak szerint, a befektetés könyv szerinti értéke és a piaci értéke közötti veszteségjellegű különbség összegében, amennyiben a különbség tartósan mutatkozik és jelentős összegű. A piaci érték meghatározásánál a Takarékszövetkezet figyelembe veszi az értékpapír tőzsdéi illetve tőzsdén kívüli árfolyamát, az értékpapír kibocsátójának piaci megítélését, piaci tendenciáját, éves beszámolója szerinti jegyzett tőke / saját tőke arányt, a befektetés könyv szerinti értékének és névértékének arányát.

A tartós befektetések (részvények, részesedések) rendszeres felülvizsgálata során, negatív körülmények fennállása esetén: pl. vártnál kevesebb osztalék, tartós, a cég piaci helyzetének romlása esetén a Takarékszövetkezet vezetése a befektetés eladására, vagy más módon történő hasznosítására döntést hoz. A felülvizsgálat akkor is elvégzésre kerül, ha a Takarékszövetkezet olyan információ birtokába jut, amely alapján feltételezhető, hogy a befektetés célja nem, vagy csak részben valósult meg.

A Takarékszövetkezet tulajdonában lévő **kereskedési könyvön kívüli részvények** mérleg szerinti értéke 2011.12.31-én:

adatok millió Ft-ban

Megnevezés	Mérlegérték
Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt	127,165
Banküzlet Zrt	0,300
Tak-Invest Zrt	26,600
Garantiqa Hitelgarancia Zrt	0,150
BHP – 9 Zrt	4,900
Összesen	159,115

A kereskedési könyvön kívüli portfólióinkban lévő részvények nem minősülnek sem tőzsdén, sem más szervezett piacon forgalmazott eszköznek.

A Takarékszövetkezet 2011-ben kereskedési könyvön kívüli részvényeit nem értékesítette, így értékesítésből származó eredményt sem realizált.

A Tak-Invest Zrt részesedésünk kapcsán társasági forma váltása miatt (Kft-ből Zrt-vé alakult) 11,5 MFt rendkívüli ráfordítás és 26,6 MFt rendkívüli eredmény elszámolására került sor. Mérleg szerinti eredményt növelő hatás 15,1 MFt, ami az alapvető tőkeelemek között jelenik meg a szavatoló tőkében.

11. KERESKEDÉSI KÖNYVBEN NEM SZEREPLŐ POZÍCIÓK KAMATKOCKÁZATA

A Takarékszövetkezet a kereskedési könyvön kívül betétek gyűjtésével, hitelek és bankgaranciák nyújtásával, faktorálással, kamatozó értékpapírok tartásával és adásvételével vállal kamatkockázatot.

A kamatkockázat a piaci kamatláb változásának a Takarékszövetkezet pénzügyi helyzetére, kamateredményére gyakorolt lehetséges hatása. A kamatkockázat annak a jelenlegi, illetve jövőbeni kockázata, hogy a Takarékszövetkezet nyeresége (közvetve a tőkéje) csökken vagy teljes mértékben elvész a piaci kamatlábak, hozamok szintjének, arányainak változásából eredően.

A felvállalható kamatkockázat maximális mértékére állományi, veszteség-korlátozó és érzékenységi limitek kerültek felállításra.

Negyedéves rendszerességgel a PSZÁF jelentés keretében átárazódási kamatmérleget készítünk minden devizanemre, amelyekben denominált, nem-kereskedési könyvben nyilvántartott eszközeink, forrásaink és mérlegén kívüli ügyleteink összege meghaladja a mérlegfőösszeg 5 %-át. A kockázat mértékét adott időszámban az eszközök és források átárazódása közötti különbséget mutató pozíció tükrözi.

Az állományok besorolása az átárazódási kamatmérlegbe:

Kamatozó állományok:

- A kamatozás módja szerint fix kamatozású tételek: lejáratkor árazódnak át, a lejáratig még hátralévő napok számának megfelelően sorolandók be az egyes időintervallumokba.
- A kamatozás módja szerint változó kamatozású tételek:

Kötött kamatozás

- Kamatperiódus nélkül báziskamathoz kötött tételek: a báziskamat változásának vagy változtatásának időpontjában árazódnak át. Mivel a báziskamat változásának időpontja előre nem látható, így a legrövidebb 0-30 napos kategóriába kell ezen tételeket besorolni.

- Kamatperiódussal báziskamathoz kötött tételek: a báziskamat változásának vagy változtatásának időpontjában árazódnak át, a báziskamat változásának időpontja meghatározható, így a változásig még hátralévő időszak alapján sorolandó be a tétel.

Adminisztratív (változtatható) kamatozású tételek: a tétel kamata bármikor megváltozhat vagy megváltoztatható, a besorolásnál a legrövidebb 0-30 napos* kategóriába sorolandók ezek a tételek.

A számítások során a kölcsönök előtörlesztésével nem számolunk.

Nem kamatozó állományok:

A Felügyeleti mérleg egyéb tételei (ún. pénztár és elszámolási számlák, vagyoni érdekeltségek, aktív-passzív kamatelhatárolások, egyéb aktív és passzív elszámolások, saját eszközök, céltartalék, saját tőke, stb.) nem kerülnek be a mérlegbe.

Az időintervallumok meghatározása az átárazódási kamatmérlegbe:

Az állományokat a következő időintervallumokra kell felosztani (fix kamatozású tételek hátralévő lejárat szerint, változó kamatozású tételek az átárazásig hátralévő idő szerint): 1 hónapig, 1-3 hó, 3-6 hó, 6-12 hó, 1-2 év, 2-3 év, 3-4 év, 4-5 év, 5-7 év, 7-10 év, 10-15 év, 15 év felett.

Az átárazódási kamatmérleg eredményének értelmezése

A mérlegben az azonos időintervallumokban átárazódó eszköz és forrás állományok különbsége (gap) lehet:

1. *Negatív gap:* azonos időszakban több forrás árazódik át, mint eszköz: "forrás érzékenység", azaz kamatemelkedés esetén csökkenne a Takarékszövetkezet nyeresége / gazdasági értéke, míg kamatcsökkenés esetén növekedne.
2. *Pozitív gap:* azonos időszakban több eszköz árazódik át, mint forrás: "eszköz érzékenység", azaz kamatemelkedés esetén növekedne a Takarékszövetkezet nyeresége / gazdasági értéke, míg kamatcsökkenés esetén romlana.

A Takarékszövetkezet kumulált nettó pozíciója az átárazódási kamatmérlegben 2011.12.31-én összességében negatív gap-et mutat.

A Takarékszövetkezet a kereskedési könyvön kívüli kamatkockázat mérését havonta végzi. A kamatpozíciók mérésére az ún. duration gap – sztenderd kamatláb sokkokat feltételező - elemzés is alkalmazásra kerül.

A duration gap elemzésnél a Takarékszövetkezet a hozamgörbék meghatározott nagyságú bázispontos párhuzamos kamatelmozdulásának hatását vizsgálja, enyhe és erős kamatláb-sokkokat alkalmazó stressz tesztek futtatásával.

Kereskedési könyvön kívüli kamatkockázat stressz paraméterei	Enyhe stressz	Erős stressz
HUF kamatkockázat – bázispont	300	400
Deviza kamatkockázat- bázispont	200	200

Az enyhe stressz teszt eredménye a belső tőkekövetelmény számításához kerül felhasználásra.

adatok millió Ft-ban

Korlátozások alapjául szolgáló szavatoló tőke	2 576,385
Enyhe stressz teszt eredménye - HUF (nettó eszközérték változás)	128,712
Enyhe stressz teszt eredménye - CHF (nettó eszközérték változás)	-0,326
Enyhe stressz teszt eredménye - kumulált (nettó eszközérték változás)*	129,038
Enyhe stressz teszt eredménye / szavatoló tőke	5,01%
Erős stressz teszt eredménye - HUF (nettó eszközérték változás)	171,616
Erős stressz teszt eredménye - CHF (nettó eszközérték változás)	-0,326
Erős stressz teszt eredménye - kumulált (nettó eszközérték változás)*	171,942
Erős stressz teszt eredménye / szavatoló tőke	6,67%

* A különböző devizák forintositott pozícióinak előjeltől független összege

12. MŰKÖDÉSI KOCKÁZAT

Takarékszövetkezetünk a működési kockázat tőkekövetelményét a Hpt. 76/J.§ szerint az alapmutató módszerével számítja ki.

Az alapmutató módszere alapján, a működési kockázat tőkekövetelménye, a működési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 200/2007. (VII.30.) Korm.rendeletben meghatározott irányadó mutató tizenöt százaléka.

Az irányadó mutató és ennek megfelelően a működési kockázat tőkekövetelménye a könyvvizsgáló által hitelesített éves beszámoló részét képező eredménykimutatás alapján került meghatározásra.

adatok millió Ft-ban

Működési kockázat tőkekövetelményének meghatározása	Összeg
A tárgyévet megelőző 3. év bruttó jövedelme (2008.)	1 722,038
A tárgyévet megelőző 2. év bruttó jövedelme (2009.)	1 682,106
A tárgyévet megelőző 1. év bruttó jövedelme (2010.)	1 637,835
Irányadó mutató (három év számtani átlaga)	1 680,660
Alapmutató módszer szerinti tőkekövetelmény	15 %
Tőkekövetelmény	252,099

Polgár 2012. április 27.